

Posudek vedoucího bakalářské práce

Vilma Svobodová: Ezoterika na křižovatkách diskurzů z kulturologického hlediska

Autorka bakalářské práce se zaměřila na velmi podnětnou, dnes již plně akademickou problematiku, jíž představuje kulturně-historický fenomén ezoteriky (jenž je v řadě rysů podobně obtížně definovatelný jako třeba fenomén folklóru, módy, zábavy, školství apod.). Počítaje s touto divergentností a aniž by se jí chtěla programově bránit, postupuje autorka ve svých úvahách v sympaticky polemickém a kriticky zvažujícím duchu. Její práce si vytkla dva hlavní cíle. Jednak jde o otázku, jak se pojetí ezoteriky v určitých přelomových (historických) momentech posouvá v souvislosti s tím, s jakým dalším „diskurzem“ se dostává do užšího kontaktu (s náboženstvím, vědou, ale třeba i politikou či uměním). A jednak se zde naskýtá tázání po tom, jakou roli hraje ezoterika dnes zvláště v kontextu masových médií, technologických proměn komunikace, posunů v oblasti spotřební kultury atd.

Za nejzdařilejší považuji úvodní a závěrečné polemické části bakalářské práce, které jsou velmi kompaktní a naznačují především základní problémy s tím, jak vůbec dnes již nadužívaný termín ezoterika uchopovat, jak vstupuje do různých teoretických koncepcí a jak je využíván či zneužíván v nejrůznějších typech argumentací až po ty současné z ranku digitální popkultury a komunikace. Střední pasáže práce, které demonstrují proměny významů, přístupnosti, společenského dopadu a přijímání ezoteriky v přelomových okamžicích, tedy v jakýchsi řezech dějinami, v kontextu s tím, do jakého disciplinárního rámce se ezoterika dostávala (náboženství, věda, umění ad.), jsou založeny na poněkud fragmentárním výběru příkladů, které možná nejsou vždy úplně reprezentativní či nejvhodnější. Nicméně i zde jde hlavně o demonstrování principů naznačených proměn (a o hledání případných styčných bodů, což by mohlo napomoci teoretizování o ezoterice) a případně ne úplně vhodná volba konkrétních příkladů neovlivňuje zásadně vyznění základních úvah autorky. I na těchto dílčích příkladech se podařilo dostatečně jasně prokázat pozoruhodnou proměnlivost setkávání ezoteriky s někdy až zdánlivě nepřípadnými nebo

neočekávanými jinými „diskurzy“ myšlení a společenských praktik (třeba zásadní odlišnosti mezi osvícenským částečně politickým kontextem ezoteriky a někdy až technicistním kontextem ezoteriky v druhé polovině 19. století – což uvádím ovšem pouze zhruba). Cíle práce byly i přes její částečně divergentní povahu zcela naplněny – proměny setkání ezoteriky s jinými „diskurzy“ myšlení a praktik se podařilo prokázat, stejně jako jsou z práce zjevné dnešní tendence pojímat ezoteriku určitým způsobem jako součást popkultury a spotřeby (příčemž ukázání zmíněných proměn tvoří nutnou bázi pro podchycení dnešní role ezoteriky).

Práci doporučuji k přijetí a navrhuji ji hodnotit známkou mezi 1 a 2 (podle kvality obhajoby).

Václav Hájek